

Ko sem pospravil zadnjo čokolado, sem za slovo pritisnil še Triglav, ki se je ves v soncu grel na nasprotni strani Krme. Velike bele krpe snega so bile še zadnjo bitko s soncem na njegovih pobočjih in se počasi umikale številnim nogam prihajajočih oboževalcev. Poslovil sem se od para in se pogнал po travnati strmini, ki se spušča proti ravnici nad planino Konjščico in ki pozimi nudi toliko užitkov. Na planini je bilo še vse mirno in le osamljen domačin se je trudil, da bi zakrpal luknje na svojem stanu, kajti živina bo kmalu tu.

ALI JE RES, DA SLEPI NE SODIJO V GORE?

LEPOTA NEVIDNIH GORA

Na svitajočem se jutranjem nebu ni razen pojenjajočega meseca ničesar — popolnoma jasno je. Pravkar rojevajoči se dan se kaže v najsjajnejši podobi. Lahen, svež veter brije navzgor po gorskem pobočju. Visoko zgoraj sonce že ščegeta vršno pobočje, dolina pa tačas še čaka v temnih sencah.

V tej jutranji tišini so tri naveze že dve uri na poti. Zložno se vzpenjajo po sneženem pobočju, korak za korakom proti vrhu Cima di Rosso (3366 m). Nič ne kaže, da bi se kaj razlikovali od drugih tisočev gornikov, ki se vse poletje vzpenjajo na alpske vrhove. Kdor pa natančneje pogleda, opazi, kako eden od gornikov občasno stopi iz gazi ali se pusti voditi človeku pred seboj. Gorniki na poti na Cima di Rosso so namreč slepi ali vsaj slabovidni.

To so udeleženci enotedenskega gorniškega tečaja za slepe in slabovidne, ki ga že osmič vsako leto na drugem kraju organizira Švicarsko združenje za šport telesno oviranih. Do sedaj so obiskali planino Schwarzwald in Engstlig, Gemmi, dolino Roseg, planino Goeschen, Kamniti ledenik, tokrat pa podrobneje spoznavajo območje nad prelazom Maloja. Od kočice Furno se podajajo na visokogorske, nekateri tudi lahke plezalne ture. Slabovidnost sama namreč še ne pomeni odpovedi gorskim turam.

ČUDOVITO PROSTRANSTVO

Kaj vleče slepe in slabovidne, da se vzpenjajo na gorske vrhove? Kaj jih žene, da v to vlagajo izjemne moči in napore? Gorništvo je že samo po sebi naporno, še bolj pa to velja, ko je treba zaznati in otipati vsako stopinjno posebej, ko je nerodnih korakov več kot pri običajnih gornikih, ki so z očmi vedno dva, tri korake naprej, da razpoznajo neraven teren ter tako točno vedo, na kateri kamen lahko stopijo, kateremu pa se morajo izogniti.

Za **Ruedija Ruchtija**, ki je slep že od rojstva in je na tečaju že petič, je v prvi vrsti najpomembnejše intenzivno doživetje.

Čez Uskovnico, kje je bilo pri vikendih slišati veselo glasbo iz sprejemnikov in mi je v nos lezel omamni vonj po pečenju sem naposled zavijugal proti dolini. Pri prvem koritu sem se mimogrede še ustavil in si za silo pogasil žejo. Tista prava, rahlo grenka osvežitev ob takih priložnostih pa me je čakala doma v hladilniku. Za to sem poskrbel že pred odhodom.

Tudi mami in mala Tina sta čakali, da se vrnem, Nejc in Luka pa sta že brezskrbno tekala po svoje. Naenkrat se je začel nov dan.

Slepi gornik (sredina) je s palico povezan s spremljevalcem pred njim

»Vzpon na vrh še zdaleč ni samo to, da stojš na vrhu,« razlaga, medtem ko malo pod vrhom ob opoldanski malici sedimo na toplem, od vetra zaščitenem granitu ter vlečemo na ušesa radostne krike, ki se razlegajo okoli vrha. »Pomembnejše je gibanje in vzdušje. Predvsem pa čudovita tišina gora.«

Ruedi je vedno znova navdušen nad to tišino. Ves teden je stran od hrupa velemesta, stran od smrdečih avtomobilov in bobnečih tovornjakov. Idilična domačnost, katere vrednote so v današnjem svetu visoke tehnologije in nebrdanega napredka vse redkejše, je tu za zavarovalniškega strokovnjaka ob tišini gorskega sveta tako blizu. Vsaj toliko časa, dokler po nebu ne zakroži moteči helikopter.

»Tišina, ki jo doživiš v gorah ali fini dih pred sončnim vzhodom — tako lahko občutiš velikansko prostranstvo,« zaide Ruedi malo v filozofijo. »Ko začutiš vroč granit, nenadoma dobiš občutek, da sta prastari granit in ozonska luknja v bistvu eno in isto. Spoznaš, kako minljiv je pravzaprav človek.«

Vsak dan sta na izbiro dve turi. Ruedi vedno izbere tisto, kjer je potrebno bolj zgodaj kreniti na pot. Zgodaj zjutraj je tudi v gorah bolj tiho kot kasneje čez dan, zrak je bolj svež in doživetje je intenzivnejše.

VSİ POTREBUJEJO SPREMLJEVALCA

Največja ovira za slepe in slabovidne je njihova odvisnost. Izven koč ne morejo narediti niti koraka brez spremljevalca. Težavnost gibanja pa je odvisna tudi od oblike terena. Najlaže je na snežiščih in ravnih, varnih ledenikih. Tu so lahko navezani ali pa ne, orientirajo se po zvoku korakov planinca pred seboj. Na bolj strmih in neenakomerno oblikovanih terenih pa so s smučarsko palico, pomožno vrvico ali jermeni nahrbtnika v tesnem stiku s spremljevalcem.

Največji problem so melišča, predvsem za *popolnoma slepe*. Nevarnost poškodb se poveča. »Poškodba je seveda neprijetna, vendar ne tragična,« meni Ruedi. Melišča so izjemno naporna, kajti za vsak korak je potrebna podvojena energija. To velja tako za vzpon, še bolj pa za sestop.

Vsako leto se na razpis za gorniški tečaj za slepe prijavi povprečno 10 do 15 slepih. Večina jih pride vsako leto, nekateri se poznajo že od začetka tečajev. Tečaj je nastal pred osmimi leti iz uspešnih potovalnih taborov za slepe in slabovidne. Nova ponudba je zadostila potrebe vidno oviranih, da ne bi hodili samo po poteh pod gorami, temveč da bi spoznali tudi visokogorje.

Skupaj z enako mislečimi udeleženci prežive teden v gorskem okolju. Kljub oviranosti so med seboj tesno povezani in se jim ni treba truditi za stik s skupino, kar je v normalnem taboru izkusila slabovidna **Corinne Walsler**. »Čudovito je, da imajo spremljevalci toliko časa za nas,« razmišlja najmlajša udeleženka tečaja. Z očetom je opravila že mnoga popotovanja, vendar v visokogorje nad 3000 metri nadmorske višine do tedaj še ni prodrla. Največje doživetje tega tedna je bil vzpon na Piz Casnil (3189 m). Slepi so se s spremljevalci povzpeli nanj po južnem grebenu med dolinama Forno in Albigna. Greben jim je nudil plezanje druge in ponekod tudi tretje težavnostne stopnje. »Tudi če si odvisen od tuje pomoči, je kljub oviranosti kaj takega mogoče,« razlaga Corinne, očitno zadovoljna z opravljenim vzponom na zanjo prvem gornškem tečaju.

Cilji izletov so prilagojeni željam in sposobnostim udeležencev. Vsak dan imajo možnost predlagati ture za naslednji dan. Po pravilu sta na izbiro dve turi: ena lažja in druga težja. Vsak se mora odločiti sam, brez vsakega prigrvarjanja ali prisile. Vsekakor pa naj bi v tem tednu vsak prišel na svoj račun.

Vse to se odraža tudi v odličnih odnosih znotraj

skupine, bodisi na turi, ob slastnem kosu domače pogače po povratku v koč ali ob lagodnem kartanju s posebej prilagojenimi kartami za slepe.

PRAKTIČNA OSNOVNA IZOBRAZBA

»Tečaj naj bi slepe uvedel v gornišvo do te mere, da bi se lahko kasneje samostojno (seveda s spremljevalcem) podali na privatne ture ali na izlete, ki jih organizira gorniški klub,« poda cilje vodja tečaja **Christian Herter**. Na programu niso samo ture. Poleg teorije vozlov in vaj v pravilni hoji z derezami se slepi med drugim učijo tudi to, kako se sami rešijo po vrvi iz ledeniške razpoke, ob zdrsu se morajo tudi znati ustaviti s cepinom. Pokažejo jim tudi, kako varno opravijo plezalni vzpon.

Resnično se mnogi, ki na tečaju pridobijo prva gorniška znanja, kasneje privatno vračajo v gore. Eden takih je tudi **Ruedi Ruchti**. Sedaj se redno odpravlja na gorniške ture. Na seznam osvojenih vrhov je med drugimi dodal tudi Sustenhorn in 4153 metrov visoki Bishorn.

Panorame z vrha Ruedi res ne more občudovati, a kljub temu rad prisluhne razlagi razgleda. »S tem opravi nekakšen duhovni obred,« razlaga. »Lahko si predstavljam, kje smo in katere gore so okoli nas.« Pri tem ne občuti nikakršne nevoščljivosti, ker se drugi lahko navdušujejo nad lepotami krajine.

Ko se hočejo slepi ali slabovidni udeležiti organiziranega gornškega izleta, ne potrebujejo le spremljevalca, temveč tudi popolno razumevanje in zadostno prilagajanje, ko gre za vprašanja izbire poti in hitrosti hoje. Takšno prilagajanje pa na žalost v tradicionalni gorniški organizaciji še ni povsod razvito. »Slepi ne sodijo v gore!« je še vedno slišati v nekaterih krogih znotraj organizacije.

V gorah pa taki predsodki hitro propadejo. Ko se namreč slepi srečajo z drugimi gorniki, so reakcije v večini primerov pozitivne. Začetno začudenje nad slepimi gorniki se hitro spremeni v splošno odobravanje. »Ljudje so v gorah presenetljivo odkriti,« razmišlja tudi Ruedi.

Ne gre pa samo za občudovanje in priznanje njihovih dejanj. »Vsak, ki je skupaj s slepimi v gorah, ima lahko od njih zaradi njihovega optimizma in pozitivne življenjske usmeritve veliko koristi,« ugotavlja vodja **Christian Herter**. »Človek se nauči vzpostaviti nov sistem vrednot. Med drugim se zave, da ni najpomembnejše osvojiti zahtevni vrh, temveč je prav tako lepo doživetje celotne poti.«

(po reviji *Alpen* priredil Igor Maher)

Planinski vestnik se je po pol leta, žal, podražil za dobrih 10 odstotkov. Tako stane zdaj naročnina za tretje trimesečje letošnjega leta namesto dosedanjih 500 tolarjev 60 tolarjev več - 560 tolarjev. Organi PZS premišlujejo o tem, da bi prihodnje leto po dolgem času spet uvedli letno naročnino.